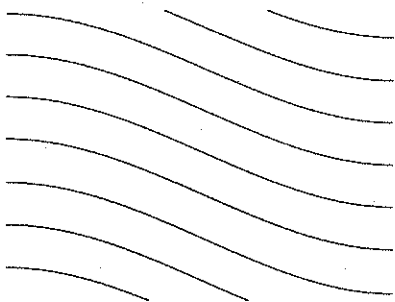

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

NOVIČKE

SEPTEMBER 2000/9

● **TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2000** ▲ Prav pred zdajci ● **DOMAČE NOVIČKE**
Izobraževanje odraslih v Sloveniji 2000/2001 ▲ Iz raziskave *Pismenost in udeležba odraslih v izobraževanju* ▲ Sedem let študijskih krožkov ● **PREBRALI SMO ZA VAS** ▲ Organiziranost izobraževanja v slovenskem gospodarstvu ● **UTRINKI IZ SVETA** ▲ Graditev učečih se družb ● **KOTIČEK JE VAŠ** ▲ Ozaveščanje in izpopolnjevanje prebivalstva za turizem ▲ Preverjanje jezikovnega znanja na internetnih straneh ● **PRIPRAVLJAMO/PRIPRAVLJAJO** ▲ Petkova izobraževalna srečanja ● **PONUJAMO/PONUJAJO VAM** ▲ Marketing izobraževalnih storitev ● **OBVESTILA** Izobraževalna ponudba ACS na spletnih straneh ● **POSVETI, KONFERENCE**

Izdajatelj: Andragoški center Slovenije

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novice v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
- novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske informacije.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.

Prejemnikom Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.

Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in mag. Maja Korošak, urednica.

Novičke tiska Tiskarna Štok.

Prelom: Solos d.o.o.

Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: www.acs.si, el. naslov:

maja.korosak@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: www.acs.si/publikacije/novicke_slo.htm

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2000

Prav pred zdajci

Navzočnost pri odprtju prvega Mednarodnega tedna učenja odraslih na svetovni razstavi Expo v Hannoveru, 8. septembra, nam je dala novo energijo za delo doma.

Verjemite, bralci Novičk, da so naša odprtja, bodisi na državni bodisi na lokalni ravni, drugačna: naša sežejo v srce in zavest vsakega, ki sodeluje, bodisi kot organizator bodisi kot udeleženec ali pa kot bralec, poslušalec ali gledalec medijev, ki poročajo o dogodkih in dobitnikih priznanj ACS.

Kaj se torej dogaja v ACS in na terenu mesec dni pred odprtjem TVU?

Skupina za delo z izvajalci, vodi jo Zvonka Pangerc Pahernik, je sredi najbolj obsežnega dela, saj se izteka rok za prijave letošnjih prireditev. Skupina je vsak dan v stiku s številnimi izvajalci na lokalni ravni, dopolnjuje podatke in se spopada z vsemi radostmi in problemi, ki jih prinaša nova računalniška aplikacija za spremljanje in vrednotenje projekta TVU. Aplikacija nam bo omogočila, da poleg že uveljavljenega tiskanega koledarja letos uvedemo novost – koledar prireditev na spletni strani. Te bodo prenovljene v skladu z novo celostno grafično podobo projekta – obiskali jih boste lahko po 1. oktobru. Skupina je 14. septembra izpeljala srečanje z izvajalci, na katerem so si izmenjali informacije o poteku priprav na TVU 2000, predstavili so nekatere nove vidike projekta ter nove pristope na področju promocijskih dejavnosti (sodelovanje poslancev državnega zbora na prireditvah po vsej Sloveniji, in to v vlogi udeležencev, animacija "nešolskih" državnih resorjev za materialno in strokovno podporo TVU na krajevni ravni). Razdelili so skupno promocijsko gradivo (plakate, zloženske, kocke, "stvorčke"). Tiste, ki gradiva še niste prevzeli, prosimo, da to storite čimprej. Še informacija o koledarju prireditev: na voljo bo od 9. oktobra dalje – če se le da, ga organizatorji prireditev pridite iskat osebno.

Skupina za pripravo 4. Andragoškega kolokvija *Pismenost, participacija in družba znanja* (16. in 17. oktobra), vodi jo Mateja Pečar, je končala z zbiranjem in recenzijo plenarnih in diskusijskih prispevkov.

Plenarne prispevke so pripravili:

- Tuji razpravljalci: Alan Tuckett, direktor Nacionalnega inštituta za izobraževanje odraslih v Veliki Britaniji (NIACE) na temo *Pravica do branja, 25 let kampanj o pismenosti*; Petr Mateju, Sociološki inštitut, Akademija za znanost, Praga, na temo *Tekmovalnost in človeški kapital*, oboje povezuje tudi z dosežki Čehov na področju pismenosti; tudi obe

referentki iz Madžarske Ilona Banfi in Emese Felvegi z Nacionalnega inštituta za izobraževanje, Center za evalvacijske študije, v svojem prispevku razmišljata o rezultatih raziskave o pismenosti na Madžarskem.

- Domači strokovnjaki: dr. Vida Mohorčič Špolar in mag. Ester Možina (predstavljata problematiko udeležbe odraslih v izobraževanju in dosežkov pismenosti slovenskih prebivalcev) ter dr. Darja Piciga, ki bo spregovorila o informacijski pismenosti mladih.

Žal nismo dobili treh plenarnih prispevkov: dr. Alberta Tuijnmana s Švedske, kolokvija se bo zagotovo udeležil, dr. Ane Krajnc in dr. Lojzeta Sočana.

Diskusijske prispevke je poslalo devet tujih in enaindvajset domačih strokovnjakov z različnih področij. Vsi poslani prispevki bodo objavljeni v zborniku, ki bo izšel že pred andragoškim kolokvijem.

Skupina za slovesno odprtje TVU na državni ravni, vodi jo Nataša Jelenc, je že pripravila program odprtja, na internem natečaju izbrala vodje dogajanja na prireditvi in končuje predstavitev dobitnikov priznanj ACS. Slednji so središče dogajanja na slovesnem odprtju. Letos pričakujemo precej večji obisk na odprtju, zato bomo prosili vse povabljene za potrditev udeležbe, da jim bomo lahko poslali vstopnice.

Po tem, ko so bili dobitniki priznanj izbrani, so **skupini za priznanja**, vodi jo Melanija Končina, ostala le še drobna zaključna opravila: oblikovanje in pisanje priznanj ter povabila dobitnikom na slovesno odprtje.

Delo vseh skupin podpirajo promocijske dejavnosti, te pa so številne, tako doma kot v tujini. Naš TVU smo predstavili na svetovni razstavi Expo v Hannoveru:

- v paviljonu, kjer je 8. septembra potekalo odprtje prvega Mednarodnega tedna učenja odraslih, smo obesili plakate, ponudili smo zloženko ACS in zloženko TVU (v angleškem jeziku) in "stvorčke" (z napisi v slovenskem in angleškem jeziku). Ti so zbudili največ zanimanja;
- v Slovenskem paviljonu smo se prav tako predstavili s plakatom TVU 2000 in zloženko, tukaj pa je najprej zmanjkalo naših plakatov;
- TVU je predstavljen še v priročniku Mednarodni teden učenja odraslih, ki so ga izdali ob odprtju prvega Mednarodnega tedna učenja odraslih, 8. septembra, in je izšel v angleščini, nemščini, francoščini in španščini.

Revija Naša žena je tudi letos s posebno prilogo, ki je izšla v septembru, pomembno prispevala k širitvi pomena vseživljenjskega učenja za vse.

Na novo smo letos vključili Turistično zvezo Slovenije in Ministrstvo za okolje in prostor, ki bosta prek svoje mreže širila promocijo TVU.

Promocija TVU pri drugih ministrstvih pa je privedla do odločitve Ministrstva za kulturo za sofinanciranje prireditev študijskih krožkov *Beremo z Manco Košir* v TVU in Ministrstva za gospodarske dejavnosti, ki bo sofinanciralo izpeljavo 4. Andragoškega kolokvija. Zavedamo se, da je v času zahtev po zmanjšanju letošnjega državnega proračuna njihov prispevek dejansko večji, kot to pokažejo gole številke.

Javni mediji so TVU začeli zaznavati kot pomemben dogodek in letos se prvič dogaja, da se novinarji že vnaprej obračajo na nas in nas sprašujejo o tem, kaj se novega dogaja v zvezi s to prireditvijo. Še zlasti to velja za revije, pri katerih morajo biti prispevki pripravljeni že precej pred izidom. Letos sta se reviji Naša žena pridružili še revija Albert in Revija o knjigi, ki bosta projekt obširneje predstavili v oktobrskih številkah. Revija o knjigi se v TVU vključuje tudi drugače: z darilom (enoletno naročnino) dobitnikom priznanj ACS in pa z vseslovensko akcijo, v kateri bodo obiskovalcem prireditev TVU (na podlagi naše "brezplačne vstopnice") podarili oktobrsko številko.

Še en pomemben dosežek imamo. TVU in širitev našega koncepta TVU v države vzhodne in južne Evrope smo vključili v nov projekt ACS, poimenovan EBIS (Erwachsenenbildung in Südosteuropa), ki ga bomo v naslednjih treh letih izvajali v okviru v Pakta stabilnosti. Več o celotnem projektu v prihodnji številki Novičk.

Olga Drofjenik, ACS

DOMAČE NOVIČKE

Izid pregleda

Izobraževanje odraslih v Sloveniji 2000/2001

Vnovič vam lahko predstavimo pregled *Izobraževanje odraslih v Sloveniji* za prihajajoče šolsko leto. Uspelo nam je, da je pregled izšel v obdobju, ko se številni med vami odločate za izobraževanje in učenje v novem šolskem letu. Da bi vam olajšali iskanje ustreznih izvajalcev in programov, smo tudi letošnji pregled izdali na CD-romu, obiskovalci spletnih strani pa lahko poiščete informacije o izvajalcih izobraževanj ter izobraževalnih programih, objavljenih v pregledu, na spletni strani Andragoškega centra Slovenije na naslovu: www.acs.si/pregled-io.

Izvajalska in programska ponudba v pregledu je raznolika, saj smo k sodelovanju povabili številne izvajalce izobraževanj za odrasle iz celotne Slovenije z namenom, da širši javnosti predstavijo svojo izobraževalno ponudbo. Povabilu se je odzvalo 220 izvajalcev in sporočili so nam podatke za 4.093 izobraževalnih programov. Poleg programov za pridobitev

izobrazbe (576 programov), pregled bogatijo tudi programi usposabljanja in izpopolnjevanja za delo (603 programi) ter številni programi splošnega neformalnega izobraževanja (2914 programov) s področja umetnosti in kulture, zdravstva, varstva okolja, izobraževanja, osebnostne rasti, ročnih spretnosti in drugih področij. Programi splošnega neformalnega izobraževanja v pregledu prevladujejo, predvsem s področja tujih jezikov in računalništva.

Vendar vas moramo opozoriti, da pregled še ne zajema vseh programov izobraževanja in učenja odraslih v Sloveniji. Veliko programov nastaja sproti, med šolskim letom, in jih organizacije tedaj, ko smo podatke zbirali, še niso pripravile (to so zlasti programi, ki nastajajo kot odziv na aktualne potrebe). Nekatere organizacije imajo veliko število programov in so se odločile, da ne bodo objavile vseh, temveč samo najpomembnejše ali najbolj značilne. To je treba pri uporabi pregleda upoštevati in zahtevati podrobnejše informacije pri izvajalcih.

Pregled je razdeljen na pet poglavij. Zaradi lažjega iskanja informacij je na začetku objavljen abecedni seznam vseh izvajalskih organizacij. Sledi seznam izvajalcev in njihovih programov, razporejenih po področjih, kjer so za vsako področje prikazane izvajalske organizacije ter nazivi njihovih izobraževalnih programov, ki spadajo na to področje. V naslednjem poglavju so prikazane izvajalske organizacije in njihovi izobraževalni programi. Izvajalske organizacije so razporejene po dvanajstih slovenskih regijah (osrednjeslovenska, podravska, koroška, savinjska, pomurska, spodnjeposavska, jugovzhodna Slovenija, goriška, zasavska, notranjsko-kraška, goriška in obalno-kraška), kjer je sedež izobraževalne organizacije ali njenega oddelka. Za vsako regijo so prikazani podatki o številu vseh prebivalcev, številu odraslih nad 15 let, številu predstavljenih organizacij za izobraževanje ter skupnem številu njihovih programov. Znotraj posamezne regije so izvajalci razvrščeni po abecedi. Vsaka izvajalska organizacija je v pregledu predstavljena z osnovnimi podatki, kot so naziv, naslov, telefon, telefaks, elektronska pošta in spletni naslov ter vodilna oseba in oseba, odgovorna za izobraževanje odraslih. Ti podatki uporabniku omogočajo, da stopi v stik z izvajalcem, če želi pridobiti dodatne informacije. Osnovnim podatkom posameznega izvajalca sledijo izobraževalni programi, ki jih bo izvajalec izvajal v tem šolskem letu. Izobraževalni programi so razvrščeni po abecednem vrstnem redu. Objavljena so imena izobraževalnih programov, kot jih uporabljajo izvajalske organizacije, izjema so javnoveljavni programi, pri katerih smo uporabili uradne nazive. Javna veljavnost izobraževalnih programov je izrecno opredeljena, naveden je tudi strokovni svet, ki je program potrdil. Opisana je tudi vrsta izobraževalnega programa, trajanje posameznega programa, kraj izvajanja ter pogoji, ki jih mora posameznik izpolnjevati, da se lahko v program vpiše. Pri vsakem programu sta navedeni oseba za stike in njena telefonska številka ter kratek opis vsebine programa. Na konec pregleda smo dodali seznam središč za samostojno učenje in borz znanja z namenom, da bi vsakdo našel najustreznejšo pot do znanja.

V letošnjem pregledu je tudi nekaj novosti. Pri programu smo dodali podatek o poklicu, ki se pridobi po uspešno zaključenem izobraževalnem programu za pridobitev izobrazbe. Spmembe so tudi pri podatku o trajanju izobraževalnega programa, kjer smo pri progra-

mu za pridobitev izobrazbe navedli podatek o uradnem trajanju programa v številu letnikov, pri programu usposabljanja in izpopolnjevanja za delo in splošnega neformalnega izobraževanja pa podatek o številu ur po programu. Mnogo izvajalcev je posredovalo podatke o prilagojenem trajanju programa v letnikih. V pregledu smo navedli uradne podatke o trajanju programa v letnikih pri programih, ki vodijo k pridobitvi izobrazbe, podatke o dejanskem (prilagojenem) trajanju programa za odrasle (vsaj 30 odstotkov organiziranega izobraževanja po programu, ki je pripravljen za mladino) pa morajo uporabniki pridobiti pri izvajalcu.

V letošnjem letu predvidevamo tudi izboljšavo internetne različice pregleda, ta bo omogočala posodobitev novosti v izobraževalni ponudbi posamezne izobraževalne ustanove čez vse leto. Če boste torej izvajalci v šolskem letu spreminjali vašo izobraževalno ponudbo, nam to, prosimo, sporočite. Le tako se bomo lahko približali realnemu stanju v izobraževalni ponudbi za odrasle v Sloveniji.

Pregled *Izobraževanje odraslih v Sloveniji* bo dostopen v splošnoizobraževalnih knjižnicah po Sloveniji in ustanovah, ki se ukvarjajo z informativno-svetovalno dejavnostjo na področju izobraževanja, lahko pa ga naročite tudi v Andragoškem centru Slovenije (telefon 01/584 25 60; el. naslov: info@acs.si).

Najlepše se zahvaljujemo izvajalcem, ki so se odzvali našemu povabilu in posredovali podatke za pregled. Tako zahtevnega projekta, kot je izdaja pregleda, pa ne bi mogli izpeljati brez pomoči podjetja ISA.IT, d.o.o., Ljubljana, ki nam je pripravilo računalniško aplikacijo za vnos in obdelavo podatkov.

Erika Brenk, ACS

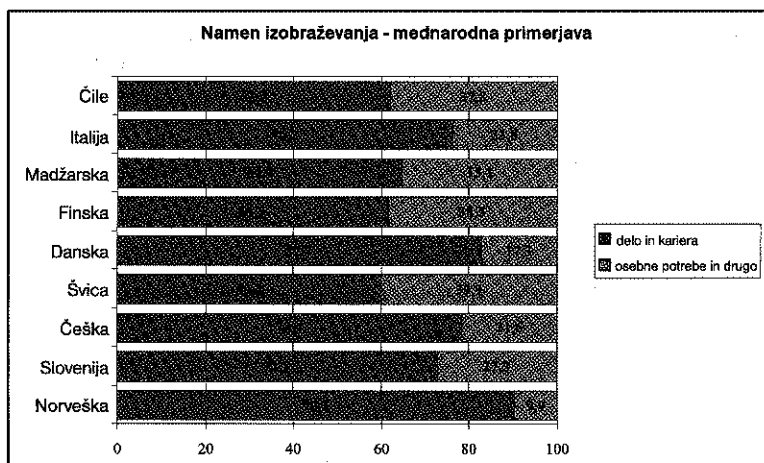
Iz raziskave *Pismenost in udeležba odraslih v izobraževanju*

Že v junijski številki *Novičk* je mag. Maja Korošak v prispevku *Slovenija na dnu lestvice pismenosti* podala nekaj pglavitnih rezultatov raziskave *Pismenost in udeležba odraslih v izobraževanju*, ki jo je izvedel Andragoški center Slovenije. V tem besedilu bomo podrobneje predstavili nekaj nadaljnjih ugotovitev, ki se nanašajo predvsem na področje participacije oz. udeležbe prebivalcev v izobraževanju.

Participacijo ali udeležbo odraslih v izobraževanju smo v skladu z mednarodnimi merili opredelili kot sodelovanje odraslih v enem ali več organiziranih učnih dogodkih, ki trajajo več kot pet ur na leto na katerem koli področju izobraževanja (P. Belanger, S. Valdivielso, 1997). Izobraževanje smo pri tem obravnavali v najširšem smislu besede in tako zajeli vključenost odraslih v programih formalnega kot tudi v programih neformalnega izobraževanja.

Med poglavitnimi vprašanji, na katera smo skušali odgovoriti s pomočjo raziskave, je bilo vprašanje o tem, kakšen je bil namen oz. motivi, ki so odrasle spodbujali, da so se vključevali v izobraževanje. Dosedanje raziskave so pokazale, da se nekateri odrasli vključujejo v izobraževanje, ker želijo pridobiti novo znanje, namenjeno bodisi osebnim potrebam bodisi potrebam dela, pogosto pa so motivi tudi druženje, pridobivanje višje izobrazbene stopnje ipd. Izidi raziskave so pokazali, da je poglavitni razlog, zaradi katerega se odrasli v Sloveniji odločajo za izobraževanje, povezan s potrebami poklica oz. dela, saj je skoraj tri četrtine odraslih odgovorilo, da je bil poglavitni namen njihovega izobraževanja povezan z delom (72,7 %), trikrat manj odraslih pa se je izobraževalo zaradi osebnega zanimanja (21,9 %) ali iz drugih razlogov (5,4 %). To pomeni, da je izobraževanje za potrebe dela poglavitni razlog, zaradi katerega se odrasli prebivalci Slovenije izobražujejo, in močno prevladuje pred osebnimi ali t. i. ekspresivnimi in družbenimi razlogi. Dejstvo pa je, da so poklicni razlogi značilni ne le za izobraževanje odraslih v Sloveniji temveč tudi v drugih preučevanih državah.

Vir: Raziskava 'Pismenost odraslih in udeležba v izobraževanju', 1998.

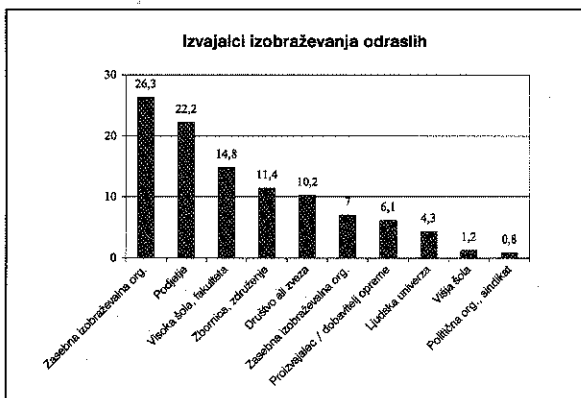
V večini držav je za namen vključevanja odraslih v izobraževanje značilno, da močno prevladuje izobraževanje za potrebe dela. Moški se nekoliko pogosteje vključujejo v poklicne programe kot ženske. S starostjo narašča udeležba v izobraževalnih programih za osebne potrebe. Pri primerjavi namena izobraževanja z izobrazbo je opaziti, da se z naraščanjem stopnje izobrazbe manjša delež 'interesnega' izobraževanja. Glede na zaposlitveni status se v izobraževanje za potrebe dela največ vključujejo zaposleni (skupaj s samozaposlenimi) in brezposelni, medtem ko se izobraževanja za osebne potrebe največ udeležujejo upokojniki, gospodinjice in kmetje. Primerjava z delovnim položajem pa kaže, da se vodilni delavci bolj izobražujejo za potrebe dela kot nevodilni, medtem ko pri anketiranih, ki delajo v družini brez plačila, prevladuje izobraževanje za osebne potrebe.

Ugotovimo lahko, da imajo določene ekonomsko zapostavljene skupine prebivalstva (kot so npr. gospodinje, starejši, nižje izobraženi in kmetje) manjše možnosti za izobraževanje, povezano z delom, in se pri tem precej bolj odločajo za izobraževanje za osebne potrebe.

Raziskava nam je tudi priskrbela podatke o tem, koliko časa je trajalo posamezno izobraževanje, usposabljanje ali izpopolnjevanje odraslih. Ugotovili smo, da so se odrasli odločali predvsem za udeležbo v krajših programih izobraževanja, saj je več kot 60 % dejavnih odraslih v izobraževanju sodelovalo v programih, ki so trajali manj kot dva tedna oz. manj kot 80 ur na leto.

Povprečno trajanje izobraževanja v Sloveniji med dejavnim prebivalstvom je 210 ur na posameznika in s tem nekoliko presega povprečje 196 ur, ki so ga dosegle preučevane države. Od tega je trajanju strokovnega izobraževanja oz. tistemu za potrebe dela pripadalo 185,5 ure na aktivnega odraslega in 47,1 ure na celotno populacijo odraslih v Sloveniji. Žal pa to pokaže le na trajanje izobraževanja aktivnega prebivalstva, ki pa je v Sloveniji v primerjavi z razvitejšimi drugimi državami razmeroma maloštevilno. Če pa bi upoštevali povprečno trajanje izobraževanja v celotni populaciji, bi lahko rekli, da je nekoliko nižje (67,3 %) od povprečnega trajanja vključenih držav (68,7 %). Po pričakovanju imajo glede dolžine pomembnejšo vlogo države z visoko udeležbo odraslih v izobraževalnih programih, in sicer: Nova Zelandija, Danska, Finska, Kanada, Norveška in Avstralija. Povprečno trajanje izobraževanja odraslih v nekaterih od teh držav je celo za dvakrat daljše od trajanja izobraževanja v Sloveniji. Po tem lahko sklepamo, da v teh državah ni višja le vključenost, temveč je tudi trajanje organiziranih učnih dogodkov daljše.

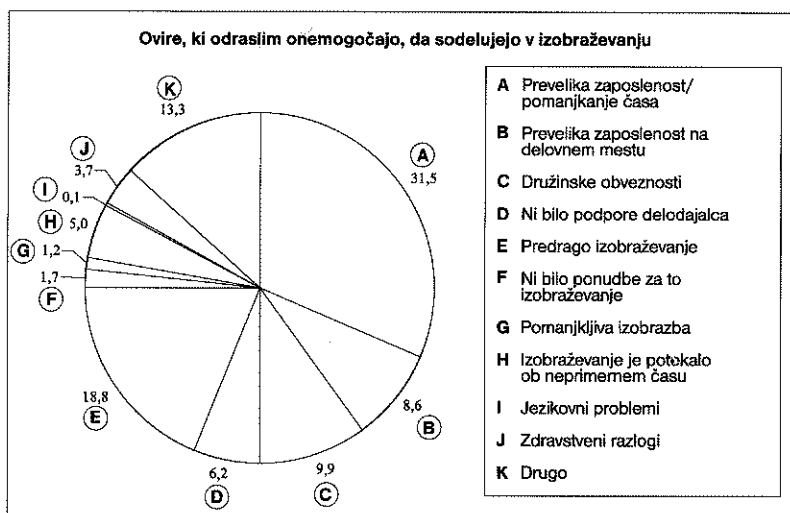
Če nadaljujemo z izvajalci izobraževanja oz. z institucijami, kjer bi se odrasli želeli izobraževati, lahko ugotovimo naslednjo porazdelitev odgovorov:

Vir: Raziskava "Pismenost odraslih in udeležba v izobraževanju odraslih", 1998.

Porazdelitev odgovorov kaže, da se odrasli največ izobražujejo v institucijah, ki izvajajo izobraževanje odraslih kot svojo primarno dejavnost. Še posebej izrazita je v zadnjem času ponudba zasebnih izobraževalnih ustanov. Te so prevzele precejšen del izobraževalnih dejavnosti, ki so jih v obdobju pred političnimi, gospodarskimi in družbenimi spremembami izvajale ljudske univerze, delodajalska in druga združenja kot tudi šole različnih stopenj. V primerjavi z zasebnimi izobraževalnimi organizacijami in organizacijami, v katerih je posameznik zaposlen, je nekoliko manjša vloga šol različnih stopenj, pri čemer se kot pogostejše ponudnice izobraževanja pojavljajo visoke šole, fakultete in akademije, izobraževanje, namenjeno odraslim, pa redkeje organizirajo srednje in višje šole. Druge institucije, katerih primarna dejavnost ni izobraževanje odraslih, se za zdaj zdijo odraslim manj pomembne in se zato za izobraževanje v njih redkeje odločajo. Ta ugotovitev ne velja za zbornice, združenja in društva.

Eden izmed ciljev raziskave je bil tudi preučevanje ovir, ki odraslim onemogočajo dostop do izobraževanja. Obravnavali smo tri skupine ovir: situacijske, institucijske/organizacijske in dispoziциjske (Cross, 1983).

Vir: Raziskava 'Pismenost odraslih in udeležba v izobraževanju', 1998.

Podatki kažejo, da so najpomembnejše ovire, ki odraslim preprečujejo udeležbo v izobraževanju, situacijske. Odstotek anketirancev, ki so izbrali vsaj eno situacijsko oviro, se giblje okoli 60%. Analiza izbranih situacijskih ovir kaže, da odraslim izobraževanje preprečuje pomanjkanje časa. Organizacijske oz. institucijske ovire so po obsegu druga skupina ovir, to kaže na pomanjkljivo programsko in organizacijsko infrastrukturo ter tudi denarno nedostopnost izobraževanja. Med ovirami najmanj navajane so dispoziциjske ovire.

Ovire in zaviralne dejavnike smo prepoznali v kompleksu organizacijskih, institucionalnih in predvsem situacijskih dejavnikov. Hkrati se postavlja vprašanje o tem, kakšne so spodbude in ukrepi na ravni države, regij, podjetij in nasploh družbe, ki bi odraslim omogočili večji dostop do izobraževalnih programov in ki bi izboljšali stopnjo njihove vključenosti v izobraževanju.

Mag. Jasmina Mirčeva in Marko Radovan, ACS

Phare-Lien Temeljno izobraževanje kot pot v socialno integracijo

Mednarodni projekt Phare-Lien, *Temeljno izobraževanje kot pot v socialno integracijo*, v katerem je ACS dve leti sodeloval s partnerji iz Danske in Madžarske, se je končal konec lanskega leta. O njem smo bralce Novičk vsako leto tudi obveščali. O poteku in rezultatih projekta je bilo pripravljeno poročilo zunanjega ocenjevalca gospoda Nielsa Christiana Ravena (*The Geat Learning, Evaluation of Basic Education as a Path Back Into Society, January 2000*), ki pomeni za vse partnerice v projektu tudi promocijo. Zdaj pa smo dobili še sporočilo madžarskega partnerja, ki potrjuje kakovost poteka in rezultatov skupnega projekta. Evropska komisija za 16. in 17. september pripravlja dvodnevno konferenco o projektih za podporo romskih skupnosti v Bruslju. Konferenca bo obravnavala tri teme; za vsako temo so izbrali tudi predstavitev konkretnega projekta kot primer dobre prakse. Za temo zaposlovanje, izobraževanje in usposabljanje je bil izbran projekt Phare Lien. Madžarski partnerji so že pripravili predstavitev izhodišč, poteka in rezultatov tako z vsebinskega kot upravljalškega vidika ter priporočila, kako naprej. To poročilo ne predstavlja samo Andragoškega centra Slovenije ampak tudi izobraževanje odraslih v Sloveniji v celoti.

Olga Drogenik, ACS

Sedem let študijskih krožkov

Projekt Študijski krožki deluje v Sloveniji že sedmo leto. Na kakovost in obseg, tako razvoja projekta kot izvajanja študijskih krožkov, vplivajo različni dejavniki, ki se z leti večinoma ne spreminjajo. To so: prepoznavanje pomena neformalnega učenja v študijskih krožkih za osebni razvoj in razvoj skupnosti, tako na ravni posameznika, organizacije kot tudi na lokalni in nacionalni ravni; interes različnih organizacij za izvajanje študijskih krožkov, usposobljenost kadra v posamezni organizaciji ter pripravljenost vodij in mentorjev za izvajanje študijskih krožkov; obseg usposabljanja novih vodij in mentorjev študijskih krožkov, zagotavljanje stalnega strokovnega izpopolnjevanja že usposoblje-

nih vodij in mentorjev študijskih krožkov; obseg proračunskih sredstev Ministrstva za šolstvo in šport (MŠŠ) za sofinanciranje razvoja projekta in izvajanje študijskih krožkov v praksi ter angažiranost organizacij (vodij in mentorjev) pri pridobivanju sponzorskih sredstev v lokalnem okolju pri uresničevanju obsežnejših akcijskih ciljev oziroma za izpeljavo večjega števila študijskih krožkov, kot jih financira MŠŠ.

Če primerjamo podatke iz prvega leta delovanja projekta (1993/94) z zadnjimi (1999/2000), lahko sklepamo, da se obseg projekta z leti povečuje; iz leta v leto sodeluje več organizacij, vodij in mentorjev, posledica tega je povečano število študijskih krožkov in udeležencev. Število organizacij, ki izpeljujejo študijske krožke, se je povečalo s 16 na 58, število študijskih krožkov s 36 na 169, število udeležencev pa s 316 na 1.834. Doslej je pri projektu sodelovalo 97 organizacij, usposobljenih je 405 vodij in mentorjev študijskih krožkov.

Struktura udeležencev študijskih krožkov (glede na starost, spol, izobrazbo in status) se z leti opazneje ne spreminja:

- tako kot vsako leto tudi v zadnjem obravnavanem obdobju prevladujejo udeleženci, stari med 27. in 45. letom (43 %), sledijo jim stari med 46. in 60. letom (29 %), najmanj je udeležencev, mlajših od 26. leta (16 %) in starejših od 60. leta (11 %);
- v razmerju med spoloma tudi letošnje leto ni bilo izjema – prevladujejo ženske (76 %) ki predstavljajo več kot tri četrtine vseh udeležencev, moški dosegajo le 24 %.
- tudi letos prevladujejo udeleženci s srednjo izobrazbo (36 %), sledijo jim z visoko (23 %) in višjo šolo (18 %); manj je udeležencev s končano osnovno šolo (7 %). V vseh letih je najmanj udeležencev z nedokončano osnovno šolo (letos 2 %) ter magisterijem ali doktoratom (2 %);
- tudi v letošnjem letu je bilo največ udeležencev zaposlenih v družbenem sektorju (44 %), sledijo jim upokoenci (24,5 %), zaposleni v zasebnem sektorju (13 %); v letošnjem letu je upadel delež brezposelnih (z lanskimi 10 % na 7 %), medtem ko delež drugih udeležencev ostaja približno enak kot prejšnja leta.

V letu 1999/2000 je pri projektu sodelovalo 58 različnih organizacij. Prevladujejo ljudske univerze (34 %), sledijo jim zasebne organizacije (31 %), tem pa druge organizacije (28 %) in društva (7 %). Tako kot vsako leto je tudi letos največ študijskih krožkov delovalo v okviru institucij za izobraževanje odraslih, in sicer v zasebnih izobraževalnih organizacijah (31 % študijskih krožkov) in ljudskih univerzah (30 % študijskih krožkov), sledijo druge organizacije (29 %). Najmanj študijskih krožkov je potekalo v okviru društev (10 %).

Pokritost regij s številom študijskih krožkov se z leti skorajda ne spreminja. V letu 1999/2000 je največ študijskih krožkov delovalo v ljubljanski (18 %) in v mariborski regiji (12 %), sledijo celjska in gorenjska regija (vsaka po 11 %), koroška in dolenska (9 %), pomurska (8 %), notranjska (7 %), severnoprimorska in obalno-kraška s 6 % ter posavska regija z 1 % študijskih krožkov. V vseh obdobjih je največ študijskih krožkov delovalo v ljubljanski, mariborski in gorenjski

regiji; manj pa v posavski regiji. V zadnjih štirih letih v Zasavju niso izvajali študijskih krožkov. Pri nadaljnjem razvoju projekta je treba k sodelovanju pri izvajanju študijskih krožkov dodatno spodbuditi zlasti regije, kjer študijski krožki še niso zaživel (Zasavje, Posavje), oziroma v krajih, kjer nimajo oziroma imajo slabše razvito kulturno in izobraževalno infrastrukturo (zlasti podeželje).

Vsebinsko študijskega krožka mentorji običajno razpišejo vnaprej. Ko študijski krožek začne z delom, se razpisana tema običajno obdrži, vsaj problemsko področje, lahko se pa tudi na željo udeležencev spremeni. Navadno se tema v času poteka študijskega krožka dopolni, spreminja; to je tudi značilnost učenja v študijskem krožku, saj to ne temelji na že vnaprej oblikovanem kurikulumu. Kurikulum posameznega študijskega krožka je rezultat vzajemnega ugotavljanja interesov vseh udeležencev, vključenih v študijski krožek, ki temelji na skupnem načrtovanju, tako sprotnih kot končnih ciljev, skupni organizaciji dela ter sprotne in končne vrednotenju dosežkov v krožku. Glede na vsebinsko sestavo prevladujejo študijski krožki, ki se ukvarjajo z različnimi ročnimi spretnostmi, sledijo jim izobraževalni krožki (14%), etnološki (11%), različne kulturne delavnice (6%), krožki z vsebinami s področja zdravega načina življenja (6%) ter bralni študijski krožki (5%). V vseh letih, odkar deluje projekt, se največ študijskih krožkov ukvarja z različnimi ročnimi spretnostmi; letos se je delež teh v primerjavi s preteklim letom nekoliko znižal (z 28% na 21%); povečal pa se je delež izobraževalnih študijskih krožkov (z lanskih 6% na letošnjih 14%). V zadnjem letu se je nekoliko znižal tudi delež študijskih krožkov, ki obravnavajo etnološke posebnosti domačega kraja (s 17% na 11%).

Novost zadnjega obdobja so bralni študijski krožki, ki so potekali pod skupnim nazivom *Beremo z Manco Košir - BMK*. Posebnost teh študijskih krožkov je, da so tako izobraževalni kot akcijski cilji usmerjeni k branju literature oziroma k širjenju bralne kulture. Poglavitni cilj teh krožkov je druženje ljudi, ki radi berejo, da si izmenjajo znanje in načrte ter svoje izkušnje sporočijo drugim; tako neposredno in posredno vplivajo na ustvarjanje zavesti o pomenu branja v današnjem času ter ustvarjanju kritične zavesti do prodornosti in množičnosti številnih medijev, ki postajajo del vsakdanjika sodobnega človeka in njegovega načina življenja.

Množičnost študijskih krožkov in obseg dela v njih sta poleg motiviranosti in zagnanosti članov krožka nedvomno povezana tudi z objektivnimi razmerami, ena izmed njih je tudi zagotavljanje denarja za njihovo izpeljavo. Vsa leta je projekt sofinanciran iz proračunskih sredstev MŠŠ. Delež sredstev MŠŠ je že drugo leto nespremenjen. To pa ob domnevi, da se čedalje več organizacij in posameznikov želi pridružiti projektu ter izvajati študijske krožke v svojem okolju, odpira vprašanje, kako v prihodnje omogočiti financiranje teh krožkov. Ena izmed rešitev, o kateri smo že pisali v letošnjih marčevskih Novičkih in ki je seveda v začetni fazi, je seznanitev različnih ministrstev z vlogo neformalnega učenja v študijskih krožkih, da financirajo študijske krožke, ki se ukvarjajo z njihovimi področji (kultura, kmetijstvo, ekologija, zdravstvo ipd.). Novost letošnjega financiranja je pri bralnih študijskih krožkih, ki so jih (poleg MŠŠ) financirali različni sponzorji.

Vilma Malečkar, ACS

PREBRALI SMO ZA VAS

Pravkar izšlo:

Organiziranost izobraževanja v slovenskem gospodarstvu

V zbirki ACS *Študije in raziskave* je pred kratkim izšel že deveti zvezek. Avtorica, mag. Jasmina Mirčeva, ga je nasloвила *Organiziranost izobraževanja v slovenskem gospodarstvu*. Temeljni cilj njenega preučevanja je bil "ponuditi nekatere smernice razvoja in modele organiziranosti, ki bi, upoštevajoč raznotere lastnosti podjetij (velikost, panoga, lastninski status, izobrazba zaposlenih, regionalna pripadnost), najbolj ustrezali razvoju in gibanjem v gospodarstvu in v družbi".

Publikacija je sad poglobljenega raziskovalnega in študijskega dela, utemeljenega na spoznanju, da razvitost sodobnih družb določata "dva istosmerna in sočasna procesa: informatizacija in izobraževanje". Svet je čedalje bolj povezan, prepreden z informacijskimi potmi - da bi mu bili kos, potrebujemo vsak dan novo znanje. Slovenija mora zato sprejeti nove izzive, če noče ostati na obrobju svetovnih tokov; ne nazadnje pripisuje znanju in kvalificiranosti delovne sile velik pomen tudi Evropska unija. Vlaganje v znanje je torej strateška investicija, ki zahteva množično udeležbo posameznikov in ustanov.

Žal raziskava kaže, da večina slovenskih podjetij:

- še ni oblikovala ustreznih načinov organiziranosti izobraževanja odraslih,
- premalo ugotavlja in upošteva učne potrebe zaposlenih,
- v morebitnem zdajšnjem izobraževanju premalo upošteva sodobne metode posredovanja znanja in spretnosti,
- ni učinkovita pri evalviranju in uporabi rezultatov raziskav za spreminjanje ter razvoj oblik in metod izobraževanja.

Zanimiv je izsledek, da je na državni ravni - kljub čedalje večjim potrebam po znanju - prišlo do zmanjšane vlaganja v izobraževalne dejavnosti, da je med izvajalci izobraževanja še vedno preveč nezadostno izobraženih, opazna pa je tudi neuskkljenost socialnih partnerjev pri upravljanju, odločanju, financiranju, evalviranju, kadrovskem načrtovanju in razvijanju izobraževanja.

Avtorica se posveča štirim temeljnim pogledom na obravnavano temo. Najprej jo zanimajo **značilnosti in dejavniki organiziranosti izobraževanja zaposlenih**, kjer ugotavlja, da novi razvojni obrazci družbe, v kateri živimo, povsem na novo postavljajo tudi vprašanje izobraževanja zaposlenih. Drugače se kažejo potrebe po izobraževanju, spreminjajo se oblike organiziranosti izobraževanja, pa tudi nosilci, izvajalci, uporabniki ter socialni partnerji izobraževanja v gospodarstvu.

Kritičnega prikaza **dozdajšnjih izkušenj pri izobraževanju zaposlenih v gospodarstvu** se loti razvojno-zgodovinsko, tako da osvetli revolucionarno-etatično obdobje, samoupravno družbo, krizno obdobje pred osamosvojitvijo Slovenije, devetdeseta leta, ozre pa se tudi v prihodnost. Pri tem opozarja, da bi morali preseči tradicijo visoke centraliziranosti izobraževanja, uniformiranosti oblik, ideološke obarvanosti in še nekaterih ostankov preteklosti.

Tretje poglavje prinaša **pregled značilnosti izobraževanja zaposlenih v gospodarstvu v Evropi**. Poleg splošnih ugotovitev, ki veljajo za EU, je izbrala še primere držav Beneluksa, Dansko, Nemčijo, Francijo, Italijo ter Veliko Britanijo. Primerjalna analiza je pokazala, da ni enotnega modela organiziranosti izobraževanja v gospodarstvu. Vsak sistem ima posebnosti, izhajajoče iz tradicije in izkušenj, obstajajo pa tudi nekatere rešitve, ki so v EU prevladujoče. Opazno je prizadevanje za poenotenje sistemov in prakse izobraževanja, kar je posledica krepitve skupnih organov EU.

Na koncu so predstavljeni **empirični podatki o izobraževanju zaposlenih v Sloveniji**. Izidi raziskave so pokazali, da se v podjetjih uveljavljajo predvsem programi usposabljanja in izpopolnjevanja za delo. Redkeje so bili navedeni programi za pridobitev izobrazbe. Kjer jih imajo, prevladuje izobraževanje na IV., V. ali VI. stopnji. Le izjemoma je v podjetjih prisotno tudi splošno izobraževanje, na primer programi neformalnega učenja, državljska vzgoja...

V mreži ustanov, ki izobraževanje izvajajo, so najpogosteje zastopana podjetja, institucije za izobraževanje odraslih ter šole različnih stopenj, najmanj pa je medpanožnih izobraževalnih središč ali izobraževanja v tujini.

Slavica Borka Kucler, ACS

UTRINKI IZ SVETA

Expo 2000

Graditev učečih se družb

V okviru svetovne razstave Expo 2000 poteka zelo obsežen strokovni program, ki je novost za tovrstno razstavo. Program se imenuje *Globalni dialogi* in ga sestavlja deset tridnevni srečanj v času od 19. junija do 19. oktobra. Srečanja so namenjena razpravam o naravnih virih, odgovornemu upravljanju, znanosti in tehnologiji, boju proti revščini, vlogi vasi, zdravju in razvoju, graditvi učečih se družb, kulturi na pohodu, prihodnosti dela in oblikovanju prihodnosti.

Globalni dialog *Graditev učečih se družb - znanje, informacije in trajnostni razvoj* so organizirali Unesco (Unescov inštitut za izobraževanje, Hamburg, Nemška nacionalna komisija za Unesco, Bonn), Svetovna banka in Nemška fondacija za mednarodni razvoj ob podpori dveh sponzorjev (Pricewaterhouse Coopers and Clean Countryside Campaign). Globalni dialog je potekal kot delavnica v času od 6. do 8. septembra. V okviru globalnega dialoga so paralelno potekala zasedanja "Workshop 21", namenjena problematiki gradnje učečih se družb, ter "Policy Dialogue", s podnaslovom *Moč idej*. Ob popoldnevih so bila organizirana plenarna srečanja.

Globalni dialog je odprl gospod *Adama Ouane*, direktor *Inštituta za izobraževanje v Hamburgu*. Zadnji dan popoldne je bil namenjen omizju *Platforma za prihodnost*, praznovanju mednarodnega dneva pismenosti in slovesnosti ob odprtju prvega *Mednarodnega tedna učenja odraslih*.

Na omizju so sodelovali tudi deželni in zvezni minister za izobraževanje in minister za ekonomsko sodelovanje in razvoj.

Prvi Mednarodni teden učenja odraslih sta prek videoposnetka pospremila David Blunkett, državni sekretar za izobraževanje v Veliki Britaniji, in Koishiro Matsuura, generalni direktor Unesca. Ob odprtju prvega Mednarodnega tedna so predstavili tudi priročnik o tej prireditvi. Izšel je v angleškem, francoskem, nemškem in španskem jeziku. V njem so predstavljene države, ki že imajo izkušnje z organizacijo Tednov, tudi Slovenija. Priročnik je zamišljen kot spodbuda in zbir navodil za vse države, ki bodo z organiziranjem Tedna uresničevale enega od sklepov svetovne konference o izobraževanju odraslih, Hamburg '97 (Confintea '97).

V globalnem dialogu *Graditev učečih se družb* je sodelovalo 27 držav in med 120 do 150 udeležencev, polovica od teh iz Nemčije. Globalni dialog je potekal v obliki delavnice in je bil namenjen obravnavi izzivov, ki bodo prevladovali v življenju ljudi in narodov v novem tisočletju, to pa so:

- kako uskladiti razvoj komunikacijskih sredstev in inovacij na področju učenja, ki jih omogoča neizmerna ekspanzija virov informacij in učenja na eni strani, in naraščajočo marginalizacijo velikih delov prebivalstva na drugi strani;
- v novem tisočletju bodo uspešne tiste skupnosti in družbe, ki bodo sposobne razvijati potencialne vseh ljudi: njihovo znanje, domišljijo in ustvarjalnost;
- razumevanje, kako družbe ustvarjajo, pridobivajo in uporabljajo znanje in zakaj so pri tem lahko tudi neuspešne; razumevanje teh procesov je pogoj za to, da bi lahko izboljšali kakovost življenja posameznika.

Vprašanja so seveda tako kompleksna, da so bile tako plenarne predstavitve kot diskusije omejene na razmeroma ozke elemente posameznih izzivov.

Na krajših plenarnih predstavitev so avtorji spregovorili o multiplih inteligencah, različnih načinih učenja, spoznavanja in razumevanja (E. Ferriero, Mehika, Susan A. Greenfield, Velika Britanija, Manish Jain, Indija); o vlogi in mestu kulture vrednot, o tradicionalnem in "sodobnem, novem" znanju in o modrosti (Don Aitkin, Avstralija, Bouracar Saidu Ly, Burkina Fasso, Munir Fasheh, Palestina/ZDA, in Wolfgang Sachs, Nemčija); o "cyber" demokraciji in "cyber" državljanstvu (Rabea Abdelkrim Shikh, Alžirija/Senegal, Oartha Pratim Sarker, Bangladeš, N. N., APC-Network, Bolgarija, in Waltraud Ritter, IBM, Singapur), o razumevanju državljanske odgovornosti, učenju za aktivno državljanstvo (Anuradha Mittal, ZDA/Indija, Shi Ming, Kitajska/Nemčija, Julius O. Ihonvbere, Nigerija/ZDA. Po plenarnih predstavitev so potekale krajše, do dvajset minut trajajoče razprave, bolj ali manj povezane z iztočnicami v plenarnih predstavitev.

Delavnica je bila sicer zamišljena kot dialog med teoretiki, praktiki in politiki o ključnih izzivih. V resnici pa je izvenela kot monolog tistih, ki imajo znanje, razvito in dostopno informacijsko komunikacijsko tehnologijo ter izdelane strategije za njeno učinkovito uporabo, in drugih, ki vsega tega nimajo. Predstavniki slednjih so grajali dominacijo tistih delov sveta, ki "imajo": materialne dobrine, kakovostno znanje in sodobno informacijsko komunikacijsko tehnologijo. Pomen informacijske tehnologije so oboji pretirano izpostavljali in pozabljali, da naj osrednja tema *Globalnega dialoga* ne bi bile nove tehnologije (ki bodo tudi brez tega **povsod** nezadržno prodirale, pa četudi s časovnimi zamiki), temveč revolucija znanja in kultur, ki jo terjajo globalizacijski procesi v svetu. Le redki razpravljavci so opozorili na to, da imamo skupni imenovalce za vodenje pravega dialoga. Ta skupni imenovalce je na eni strani človekovo življenje samo po sebi - tako tistih, ki 'imajo', kot drugih, ki 'nimajo'. Povedano z besedami predstavnice s Filipinov: "Eni in drugi vodijo svoj čoln skozi življenje, vsako se konča s smrtjo." Življenje je eno samo učenje in namesto da se v svojih pogledih razhajamo, se raje vprašajmo, kaj lahko storimo, da (pro)slavimo življenje/učenje. Na drugi strani pa je najbolj pomembno spoznanje; da pravzaprav v svetu ni človeka, ki ne bi imel znanja in ne bi bil ustvarjal. Problem je v naši miselnosti: naučiti se moramo priznavati in ceniti tradicijo, ki določa identiteto posameznika in naroda, vsakovrstno znanje in spodbujati okoliščine, v katerih bo posameznik imel priložnost, da ga uporablja in razvija v skladu s sodobnimi trendi.

Olga Drofenik, ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Pomen vseživljenjskega učenja za turistično dejavnost **Ozaveščanje in izpopolnjevanje prebivalstva za turizem**

Letošnji Teden vseživljenjskega učenja, ki ga že peto leto uspešno organizira Andragoški center Slovenije, je pomemben tudi zato, ker bo obogaten z različnimi turističnimi vsebinami. Znanje je osnovni pogoj uspešnega razvoja turizma. Turistična društvena organizacija (sestavljajo jo turistična društva, turistične zveze in Turistična zveza Slovenije kot krovna organizacija) ima posebno obveznost in poslanstvo, da deluje za ozaveščanje prebivalstva za turizem. Za mnoge je in bo turizem možnost razvoja, zaposlitve, zaslužka in socialne varnosti, pogoj pa je znanje. Prav zato je Turistična zveza Slovenije pripravila poseben projekt ozaveščanja in izpopolnjevanja prebivalstva za področje turistične dejavnosti v Republiki Sloveniji. Ta spodbuja, motivira in usmerja vse, ki lahko sodelujejo pri ozaveščanju prebivalstva za turizem. Projekt posredujemo vsem, ki sodelujejo v vseslovenskem učenju, z željo, da se mu pridružijo in s svojo dejavnostjo sodelujejo v posredovanju in pridobivanju novih znanj o turizmu. Teden vseživljenjskega učenja je priložnost za razmislek o možnostih za organizacijo in izvajanje aktivnosti, ki ljudem omogočajo pridobivanje tistih znanj, ki so pogoj za uspešen turistični razvoj.

Vabimo vas, da v sodelovanju s turističnimi društvi in zvezami, s turističnim gospodarstvom in izhajajoč iz izkušenj, ki jih imate pri organizaciji učenja prebivalstva, svojo dejavnost razširite tudi na področje turizma.

Turistična zveza Slovenije

Pomembni nalogi države Slovenije in njenih ministrstev, predvsem Ministrstva za malo gospodarstvo in turizem, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in Ministrstva za šolstvo in šport, Turistične zveze Slovenije, turističnih zvez in turističnih društev sta **ozaveščanje prebivalstva** o nujnosti razvoja turistične miselnosti in turistične dejavnosti in **spopolnjevanja** prebivalstva iz turističnih vsebin. Kaj nam pomagajo vrhunski hoteli, usposobljeno osebje in vrhunske hotelske storitve, če turist ni pristrčno sprejet v kraju, kjer hotel ali penziona stoji, če iz celotnega delovanja in vzdušja med prebivalstvom ne čuti, da je zaželen. Tej problematiki bomo morali posvetiti veliko več pozornosti, kot smo jo do zdaj.

Ozaveščanje prebivalstva za področje turizma pomeni, da pri ljudeh zbudimo pozitiven odnos do turističnih dejavnosti, ki zahtevajo med drugim razvito turistično zavest, gosto-

ljubnost do turista, ljubezen do kulturne in naravne dediščine in profesionalni pristop k turizmu. Stalno izpopolnjevanje prebivalstva za delo na področju turizma vključuje izbiro vsebin, organizacijo, izvedbo in spremljanje izpopolnjevanja z namenom pridobivanja znanj za najširše sloje prebivalstva Republike Slovenije, ki se ukvarjajo s turistično dejavnostjo.

Cilj ozaveščanja prebivalstva za področje turizma je, da bi čim širši krog ljudi dobil vedenje o lepotah naše dežele in možnostih za obisk le-teh; o perspektivah razvoja turizma v svetu in Sloveniji ter njegovih zakonitostih; o varovanju narave ter kulturne in naravne dediščine; o zgodovini in značilnostih svojega kraja, šegah in navadah; o značilnostih podeželja in vsem drugem, kar je zanimivo za turiste ter o osnovnih pravih ravnanja s turistom, ki pride v našo hišo, naš kraj, našo državo.

Najpomembnejše metode in oblike ozaveščanja prebivalstva za področje turizma so informacije preko različnih medijev (časopisi, revije, radio, TV, internet...); informacije na plakatih (v lokalih, na oglasnih deskah, obvestila ob cestah...); okrogle mize; poljudna predavanja; krajši, ciljno usmerjeni in strokovno vodeni izleti v bližnjo ali širšo okolico; udeležba na festivalih *Turizmu pomaga lastna glava*; promocija uspešnih tekmovalcev in dogodkov; javne tribune in družabni večeri. Možne so tudi kombinacije naštetih metod in oblik. Zelo pomemben je strokovni pristop k izbiri informacij in posredovanje na zanimiv način, ki prebivalstvo spodbuja k aktivnosti na turističnem področju.

Med pomembnejše pobudnike ozaveščanja prebivalstva za področje turizma lahko štejemo: Ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve; županstva in občinske svete, ustrezne občinske upravne organe, lokalne skupnosti; Turistično zvezo Slovenije, turistične zveze in turistična društva; turistične organizacije, ki tržijo turizem; gospodarske organizacije in zasebniki v turistični dejavnosti ter Center za promocijo turizma v RS. Vsi našeti naj bi bili tudi sooblikovalci vsebin ozaveščanja prebivalstva. Predlagam, da Ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem na ravni države oblikuje telo, ki bi nenehno spodbujalo ozaveščanje prebivalstva za področje turizma in tudi vodilo aktivnosti za pridobivanje finančnih sredstev za njihovo uresničenje. Koordinatorica bi lahko bila Turistična zveza Slovenije.

Izvajalci ozaveščanja prebivalstva naj bi bile le tiste organizacije, ki imajo usposobljene predavateljske kadre. Med temi so najpomembnejše ljudske univerze ter zveze in društva, ki imajo usposobljene kadre za tovrstno dejavnost.

Spopolnjevanje prebivalstva za razliko od ozaveščanja prebivalstva za področje turizma zahteva od udeležencev, da ob zaključku nekaj znajo, da znajo ta znanja tudi v praksi ob konkretnih delih uporabiti. Spopolnjevanje je namenjeno prebivalstvu, ki že dela v turizmu (gostilničarjem, sobodajalcem, trgovcem, delavcem v servisnih storitvah ipd.), prebivalstvu, ki želi delati v turizmu, in tistim, ki jih želimo spodbuditi, da bi pričeli delati v turizmu.

Spopolnjevanje prebivalstva, ki že dela v turizmu, naj izvajajo organizacije, ki so za to usposobljene. To pa so ljudske univerze, verificirane izobraževalne organizacije in šole. Vse te organizacije naj bi se nahajale v registru organizacij, ki vodijo spopolnjevanje za področje turizma. To bi zagotavljalo primerno strokovnost in pregled nad izvajanjem spopolnjevanja prebivalstva.

Poleg rednega šolanja delavcev v turizmu so se do zdaj izkazale kot koristne, dobro obiskane in odzivne naslednje oblike spopolnjevanja: seminarji za strokovno usposabljanje turističnih vodnikov (profesionalno in neprofesionalno); seminarji za strokovno usposabljanje mentorjev turistične vzgoje (organizator TZS in Zavod RS za šolstvo); tečaji za tuje jezike, zlasti v turističnih krajih (to je pogoj za uspešno komuniciranje med krajani kot gostitelji in turisti); tečaji in seminarji o znanjih s področja gostoljubnosti in prijaznosti; predavanja in druge oblike izobraževanja za prebivalce na področju podeželja.

Vsi, ki vas projekt *Turistične zveze Slovenije Ozaveščanje in spopolnjevanje prebivalstva za turistično dejavnost v Republiki Sloveniji* zanima podrobneje, lahko več informacij o njem dobite na spletni strani: www.turisticna-zveza.si.

Mag. Jurij Smerdelj, Komisija za izobraževanje in mladino
pri Turistični zvezi Slovenije

Preverjanje jezikovnega znanja na internetnih straneh

V letošnjem šolskem letu smo se na DOBI v Mariboru odločili, da širšemu krogu zainteresiranih in zlasti uporabnikom interneta omogočimo preverjanje njihovega predznanja angleškega in nemškega jezika tudi na spletnih straneh. To je tudi možnost za vse tiste, ki želijo svoje jezikovno znanje nadgraditi in so se angleškega ali nemškega jezika že učili, pa ne vedo, kje in kako nadaljevati. Test je pripravljen v skladu s standardi v javno veljavnih programih tujih jezikov za odrasle. Reševanje testa je preprosto, naloge pa so izbirnega tipa. Test daje uporabnikom Dobine spletne strani takojšen rezultat o številu doseženih točk, na osnovi katerih so pripravljene odgovori, ki obiskovalca napotijo v primerno stopnjo glede na njegovo predznanje. Obiskovalci lahko tako izrabijo prednosti sodobnih medijev, saj lahko test rešujejo kadar koli, doma ali pri prijateljih, rezultat pa dobijo takoj.

V prvem tednu je med obiskovalci naše spletne strani opravilo test iz angleškega jezika več kot 500 obiskovalcev in iz nemškega jezika več kot 300, kar je dokaz, da so uporabniki svetovnega spleta ponujeno možnost sprejeli z velikim navdušenjem.

Test v internetu je le prvi korak, ki ga ponujamo v sklopu naše svetovalne dejavnosti pred vključitvijo v program. Vsakega kandidata, ki želi še dodatne informacije, povabimo na

svetovalni pogovor z našimi profesorji. Pogovor temelji na kandidatovi samooceni znanja tujega jezika in diagnosticiranju njegovega predznanja, ki ga opravimo v obliki sproščene- ga pogovora v tujem jeziku. Tako skupaj oblikujemo kandidatovo izobraževalno pot in mu priporočimo primerni program.

Na Dobi smo tako med prvimi jezikovnimi šolami v Sloveniji, ki se pridružujejo mednarod- nim trendom uveljavljenih tujih jezikovnih šol. Prepričani smo, da bo ponujemo brezplačno možnost preverjanja jezikovnega znanja tudi v prihodnje izrabilo veliko število obiskovalcev naših spletnih strani. To bo zagotovo prispevalo k boljšemu vrednotenju lastnega jezikov- nega znanja ter večjemu zanimanju ljudi za pridobivanje dodatnih jezikovnih znanj.

Andreja Pignar, DOBA Maribor

PRIPRAVLJAMO/PRIPRAVLJAJO

Andragoški center Slovenije
Petkova izobraževalna srečanja

*Tisto, česar ne veš,
je prav tako pomembno, kot tisto,
kar veš.*

Pred nami je novo izobraževalno obdobje in izobraževalna dejavnost bo v naslednjih mesecih zelo intenzivna. Pri tem pa je pomembno, da vsaj nekaj našega časa namenimo tudi izmenjavi mnenj in izkušenj, ki jih imamo na različnih področjih izobraževanja odraslih, kjer delujemo.

Ker vemo, da je med vami veliko posameznikov in posameznic, podjetij in ustanov, ki ste lahko upravičeno ponosni na svoje uspehe in dosežke, vas tako kot vsako leto do sedaj **vabimo**, da sodelujete na naših rednih petkovih srečanjih.

Andragoški center že od ustanovitve naprej ohranja srečanja ob petkih, ki so **enkrat meseč- no** namenjena oziroma "**oddana**" vam, da širši javnosti predstavite svoje izobraževalne in druge programe, dosežke in zanimivosti. Srečanja predvidoma potekajo med 9. in 11. uro.

Veseli bomo, če se nam boste oglasili. Za vse dodatne informacije pokličite Zdenko Bir- man Forjanič, tel. 01 5842 571.

Zdenka Birman Forjanič, ACS

PONUJAMO/PONUJAJO VAM

OST

Marketing izobraževalnih storitev

12. oktober 2000

OST – svetovalne storitve pripravlja v šolskem letu 2000/2001 štiri seminarje v okviru Šole marketinga za izobraževalne ustanove. Uvodni seminar je namenjen prikazu marketinških dejavnosti pri izobraževanju odraslih, naslednji seminarji pa bodo obravnavali pripravo izobraževalnega programa, obveščanje o njem in izvedbo. Šola marketinga za izobraževalne ustanove bo temeljila na izkušnjah, opisanih v knjigi *Seminar – ustvarjalno izobraževanje* avtorja Antona Omerze, in marketinški praksi v ustanovah za izobraževanje odraslih.

Predaval bo Anton Omerza dipl. oec., gost predavatelj pa bo Drago Videmšek, dipl. org. dela.

Program seminarja:

- Priprava izobraževalnega programa;
- Obveščanje o izobraževalnem programu;
- Izvajanje izobraževalnega programa;
- Primer 1: Prikaz marketinga pri dopolnilnem izobraževanju odraslih;
- Primer 2: Prikaz marketinga pri programu za pridobitev izobrazbe.

Pri programih dopolnilnega izobraževanja odraslih bo govora o *uresničevanju zamisli* (pri pripravi programa), o *iskanju tržne niše zanjo* in o *komuniciranju s trgov* (obveščanje o programu), vlogo predavatelja, organizatorja in udeležencev (pri izvedbi programa) pa bomo osvetlili z vidika animacije, vživljanja (empatije) – torej z vidika *čustvene inteligence vseh sodelujočih*.

Pri programih izobraževanja za pridobitev izobrazbe bo poudarek na takih sestavinah marketinga, ki jih lahko vključimo v pripravo programa, v obveščanje o njem in v izvedbo programa pri *doseganju razlikovalnosti programa in učinkovitosti pri njegovi izvedbi*.

Rdeča nit seminarja bo marketing izobraževanja, katerega cilj je *doseči zadovoljstvo na obeh straneh* – tako pri organizatorju kot pri udeležencih izobraževanja.

Seminar je namenjen vodjem izobraževanja v tistih izobraževalnih ustanovah, ki želijo izpopolniti svoje poslovanje z vključitvijo marketinških metod in tehnik.

Seminar M 0 – Marketing izobraževalnih storitev bo v četrtek, 12. oktobra 2000, in bo trajal 6 šolskih ur.

OBVESTILA

Andragoški center Slovenije Izobraževalna ponudba ACS na spletnih straneh

S septembrom na spletnih straneh Andragoškega centra Slovenije na naslovu: www.acs.si/izobrazevanje objavljamo izobraževalne programe, ki jih bomo za izobraževalce odraslih izvajali v šolskem letu 2000/2001.

Ko boste na omenjenem naslovu kliknili na **izobraževalno dejavnost**, boste zagledali, kaj smo za vas in vse, ki se ukvarjajo z organizacijo, načrtovanjem in izpeljevanjem izobraževalnih programov za odrasle pripravili za letošnje leto.

Posamezne programe, letos jih ponujamo 27, boste našli pod tremi glavnimi naslovi: temeljno andragoško usposabljanje, programi za razvojne in druge projekte in specializirani programi. Informacije o strokovnih, informativnih in ostalih izobraževalnih srečanjih, pa najdete pod naslovom Strokovna, informativna in izobraževalna srečanja.

Vsak program poleg datuma in kraja izvedbe vsebuje še: podatke o trajanju programa, ciljni skupini, ki jo vabimo, kaj se bodo udeleženci naučili, katere teme bodo spoznavali, osnovne podatke o predavateljih, kotizaciji in naslov kontaktne osebe, ki je na voljo za dodatna pojasnila in morebitna vprašanja. Programe, vključene v *Katalog stalnega strokovnega spopolnjevanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju za leto 2000/2001* ter njihovo vrednotenje s točkami, smo posebej označili.

Če vas bo kakšen program zamikal, kliknite na Prijavnico in nam jo izpolnjeno in podpisano pošljite na naš naslov, Šmartinska 134a, Ljubljana ali po faksu na (01) 524 58 81. Elektronski način prijave za program ni mogoč.

Da bodo vaši sprehodi po izobraževalnih straneh kar se da jasni in čim manj zamudni, vas bomo o programih kot tudi ostalih izobraževalnih dejavnostih, ki bodo potekale v našem centru v tekočem mesecu in v prihodnjih dveh, obveščali pod Aktualna izobraževanja.

Spletne strani bomo sproti dopolnjevali s svežimi podatki, kar pomeni, da so kakršni koli nasveti in opozorila za pripravo boljše in preglednejše ponudbe programov, posebno vaši, zelo dobrodošli. Sporočite jih na el. naslov: melanija.koncina@acs.si

Melanija Končina, ACS

